BILAGA M1.9 SAMRÅDSMÖTE STAFFANSTORPS KOMMUN

MAXIMA
Projekt tillstånd
Tillståndshandling
Miljöbalken

2025-05-28 Slutversion

Samråd med Staffanstorps kommun om projekt MAXIMA

Datum:	2025-01-14
Tid:	11:00-12:00
Plats:	~~Hjälmaregatan 3~~ och digitalt (Zoom)

Rättelse 2025-04-28: Rådhuset, Torget 1, Staffanstorp

Närvarande

Namn		Roll
Staffanstorps kommun		
Niclas Nilsson		Förvaltningschef, stadsbyggnad
Bertil Bengtsson		Miljö och byggchef
Thomas Oskarsson		Planarkitekt
Sebastian Gaudien		Geoingenjör, kart- och mätavdelningen
Karolina Gnosspelius		Plan och exploateringschef
Kjell Toresson		Teknisk chef
VA SYD		
Lena Hellberg		Projektledare Tillstånd
Petra Mani		Bitr. projektledare Tillstånd
Erica Nobel		Juridiskt ombud (Delphi). Ansvarig för tillståndsansökan
Stefan Milotti		Projektledare Tunnel
Anna Palm		Funktionsansvarig Funktion Fastighet
Torbjörn Lagrelius		Funktion fastighet
Nanna Andler Abrahamsson		Ledningssamordnare, MAXIMA
John Sjöström		Ansvarig samråd, Tyréns
Rebecka Strohl	Protokollförare	Handläggare samråd, Tyréns

Det som anges i protokollet är information som framkom på möte utöver det som framgår av powerpointpresentationen (bilaga 1). Även under mötet ställda frågor och lämnade svar redovisas i protokollet.

1 Välkomna

Lena Hellberg hälsar alla välkomna och presenterar förutsättningar för dagen

- Presentation av mötesdeltagare (se deltagarlista)
- Syfte med mötet är Avgränsningssamråd inför tillståndsansökan och att VASYD ska få återkoppling och kunna svara på frågor om projekt MAXIMA
- Genomgång agenda

2 Inledning och presentation av avloppsreningssystemet MAXIMA

2.1 MAXIMA – ett nytt system för rening av vårt avloppsvatten

Lena Hellberg presenterar VA SYDs verksamhet och projekt MAXIMA

VASYD:

- En av Sveriges största VA- och avfallsorganisationer. Bolaget har verksamhet i gång dygnet runt och omsätter cirka 1 miljard per år.
- Verksamheten inkluderar bland annat rening av avloppsvatten, rening av dricksvatten, hantering av skyfall och insamling av avfall för återvinning och återbruk.
- Driver på miljösmarta lösningar i olika form.
- Storsatsar på hållbar avloppsrening.

MAXIMA:

- Stort regionalt samhällsprojekt, med syfte att bygga ut och bygga om avloppssystemet
- Motiven är bland annat befolkningsökning i regionen, ökade volymer, skarpare krav på rening och att man vill värna människors hälsa och miljö. Det behövs förnyade tillstånd.
- Bygger för framtiden, ansluter Lomma, Lund, Burlöv och Malmö.
- Utbyggnaden av avloppsreningsverket omfattar en kapacitetsökning från dagens anslutning om cirka 360 000 personer till cirka 690 000 personer. Det motsvarar en kapacitet om cirka 820 000 personekvivalenter (pe).
- MAXIMA är ett system som består av olika anläggningsdelar. Ansökan omfattar om- och utbyggnad av Sjölunda avloppsreningsverk, nya utloppsledningar i Öresund, ny pumpstation i Sjölunda, Avloppstunnel Söder under Malmö och Avloppstunnel Norr från Lund till Malmö
- Alla anläggningsdelar ska ses som ett tekniskt system. Tillstånd söks för hela systemet.
- Överföringsledning från Borgeby avloppsreningsverk ingår i MAXIMA men inte i tillståndsansökan.

2.2 Samhällsnyttor

Lena Hellberg presenterar projektets nyttor

- Proaktiv för att systemet ska fungera med befolkningstillväxt och klimatförändringar.
- Skydda vattenmiljöer. Flyttar utsläpp av avloppsvatten från små vattendrag till Öresund.

- Bidra till cirkulär ekonomi genom att ta tillvara och förädla restprodukter, t.ex. metangas till biogas.
- Stärka VASYD och dess medlemmar, bättre att investera på ett ställe i stället för på varje enskilt avloppsreningsverk. Samlar kompetens på ett ställe.
- Skapar ett robust och driftsäkert system

Fråga från Staffanstorps kommun: **Hur kommer Staffanstorp in i detta? Är politiskt varken för eller emot.**

VA SYD svarar: Avloppstunneln passerar Staffanstorps kommun och ett schakt planeras i Hjärup. VASYD tar idag emot avloppsvatten från Hjärup och kommer hantera samma avloppsvatten i det nya systemet.

Fråga från Staffanstorps kommun: **Ansluts Hjärup via ABMA-ledningen även fortsättningsvis till Sjölunda i Malmö?**

VA SYD svarar: Idag finns det två pumpstationer i Hjärup på varsin sida om järnvägen. Den västra pumpstationen leder avloppsvatten från områdena väster om järnvägen till den östra pumpstationen och vidare till den befintliga ABMA-ledningen. När avloppstunneln är byggd kan den västra pumpstationen rivas och avloppsvattnet ledas från områdena väster om järnvägen direkt till schakt S34. Den östra pumpstationen ska byta riktning och pumpa avloppsvattnet från områdena öster om järnvägen direkt till schakt S34 Södra Hjärup. Delar av ABMA-ledningen nedströms den östra pumpstationen kan därmed tas ur drift.

Kommentar från Staffanstorps kommun: Kommunen vill att pumpstationen i Hjärup ska kunna pumpa vatten både till schakt S34 Södra Hjärup och åt andra hållet till en framtida ledning mot Staffanstorps ARV.

2.3 Preliminär tidplan

Lena Hellberg presenterar

- VA SYD planerar skicka in ansökan till mark- och miljödomstolen försommaren 2025 och räknar med att det tar ca 2 år att få tillstånd.
- Det är mest tidskritiskt att bygga ut Sjölunda avloppsreningsverk.
- Byggnation av Sjölunda avloppsreningsverk sker under pågående drift, därav en beräknad anläggningstid på upp till cirka åtta år. Utbyggnaden sker successivt.
- Bygga avloppstunnlarna tar ca 4-5 år och görs parallellt med utbyggnad av avloppsreningsverket.
- Schakten kommer byggas före tunnlarna, varje schakt tar cirka 6-12 månader.

3 Omfattning

Lena Hellberg presenterar anläggningarnas placering

- Det har gjorts många utredningar.
- Avloppsreningsverket ligger bra där det ligger, i ett industriområde långt från bostäder och nära Öresund.
- Utloppsledningar ligger längre ut än de befintliga. Det har utretts var det är bäst att släppa ut vattnet.

- Avloppstunnel Söder ligger i samma läge som tryckavloppssystemet idag. Schaktlägena ligger på samma plats som de befintliga pumpstationerna. Anslutningar till ledningsnätet görs i anslutning till pumpstationerna, som kan tas ur drift när avloppstunneln är byggd.
- Vad gäller Avloppstunnel Norr, är tunnelalternativet det bästa alternativet. Med markförlagd ledning blir påverkan på omgivningen omfattande. Med vald teknik blir det fyra schakt. Tänker att Staffanstorp är mest intresserade av schakt S34 Södra Hjärup.

4 Planerad verksamhet

Erica Nobel presenterar vad samrådet omfattar

Ansökan omfattar fyra typer av verksamheter.

- Ansökan om miljöfarlig verksamhet (9 kap MB) för avloppsreningsverket.
- Eftersom det ingår vattenverksamhet (11 kap MB) görs ansökan till miljödomstolen.
- Det kommer bli aktuellt med dispenser enligt 7 kapitlet (MB) och artskyddsfrågor.
- Ansökan kommer även redovisa följdverksamheter (16 kap MB), t.ex. transporter till och från schakten samt en del av avloppsledningsnätet.

4.1 Avgränsningar

Erica Nobel presenterar

Geografisk avgränsning för samrådskrets:

- Har utgått från ”worst case”-scenarier för påverkan avseende buller, vibrationer och grundvatten. Vid respektive schakt, tunnlar, utloppsledningar och reningsverket har VA SYD tittat på vilken påverkan som förväntas och utgått från den aspekt som ger störst påverkan för att avgränsa samrådskretsen.
- VA SYD samråder med en större grupp än de som kommer att bli sakägare. Samråd med Staffanstorp genomförs eftersom kommunen berörs av ett schakt och Avloppstunnel Norr.

5 Avloppsreningssystemet

5.1 Sjölunda avloppsreningsverk samt utloppsledningar

Lena Hellberg presenterar

- Visar bild på sidan 16 i powerpointpresentationen som visar vilka byggnader som rivs och vilka som behålls. Röda kryss är de anläggningar som planeras rivas, gröna markeringar på anläggningar som planeras sparas.
- Innanför staketet kommer man att riva och bygga nytt succesivt vilket kommer ta 8 år.
- Ombyggnaden och inkoppling av nya reningssteg sker succesivt samtidigt som avloppsreningsverket kommer vara i drift och avloppsvattenrening pågå.
- En anläggningsdel byggs och driftsätts och därefter rivs motsvarande befintlig anläggningsdel.

5.2 Avloppstunnel Norr

Stefan Milotti presenterar

- Avloppstunnel Norr planeras från S37 Källby, längs med sträckning till Lund kopplas även avloppsvatten från Lomma, Burlöv och Hjärup på.
- Vid lokaliseringen har man tittat på anslutningar till schakten.
- Schakt S34 Södra Hjärup har ingått i projektet sedan start.

Fråga från Staffanstorps kommun: **Om jag förstått det rätt sker anslutningspunkterna bara vid schakten, inte på andra platser längs med tunneln?**

VA SYD svarar: Ja det stämmer, anslutning sker bara vid schakten.

Fråga från Staffanstorps kommun: **Kommunen planerar större utbyggnader i översiktsplanen. Vilken utbyggnad har VA SYD beaktat när man har räknat på kapaciteten?**

VA SYD svarar: VA SYD har beaktat gällande planer och övrig känd relevant information.

Fråga från Staffanstorps kommun: **Vilken kapacitet har tunneln?**

VA SYD svarar: Det finns kapacitet för spillvatten, eftersom man numera bygger separerade system.

Fråga från Staffanstorps kommun: **Kopplar man på ABMA-ledningen i Arlöv eller vid S34?**

VA SYD svarar: ABMA-ledningen kopplas på schakt S30 Arlöv, eftersom den sista sträckan fram till Sjölunda ARV är i dåligt skick. I Hjärup kan delar av ABMA-ledningen nedströms den östra pumpstationen tas ur drift.

Fråga från Staffanstorps kommun: **Det finns ett *Letter of intent* för anslutning av Borgeby avloppsledning. Hur ska den frågan hanteras?**

VA SYD svarar: Dialog avseende Letter of Intent för Borgeby får fortsätta att hanteras i VA SYD och Staffanstorps gemensamma forum.

5.3 Schakt

Stefan Milotti presenterar hur schakten byggs

- Schakten byggs bredvid tunneln
- Först byggs stödväggarna, sen grävs jord och berg ut inom stödväggarna. Därefter gjuts bottenplattan. Sen byggs innerväggarna och då uppnås den vattentäta konstruktionen. När avloppstunneln har passerat schaktet kan avloppstunneln anslutas till schaktet.
- Respektive schakt har ett arbetsområde med aktivitet på cirka 2 år. Startschakt har aktivitet på cirka 5 år.
- Vid tunnelborrningen får schakten funktion som utrymningsväg.
- Schakt kommer kunna användas för underhåll.

5.4 Tunneldrivning

Stefan Milotti presenterar

- Två olika tunnelborrningstekniker kommer att användas.

- En TBM-maskin av typen EPB (Earth Pressure Balance) kommer användas
- Det förutsätts att huvudtunneln kommer att drivas med EPB-TBM med segmentlining. Antagandet bygger på erfarenheter från Citytunnelprojektet i Malmö och olika tunnelprojekt i Köpenhamn med liknande markförhållanden.
- Berget mals sönder och transporteras bakåt via transportband. Förtillverkade betongsegment placeras av maskinen bakom drivningsfronten och bildar en tät ring.
- Mikrotunnlarna är mindre och anläggs med en annan metod där 3 meter långa betongrör trycks framåt med hjälp av domkrafter i ett startschakt och skapar en tät betongtunnel. Även drivningen av mikrotunnlarna förutsätts ske med EPB-TBM.

6 Aktuella schakt och arbetsområden

6.1 S34 Södra Hjärup

Lena Hellberg presenterar

- Schakt S34 Södra Hjärup ligger nära den kraftledning som Svenska kraftnät precis har flyttat på.

Staffanstorp kommun kommenterar: Kraftledningen är flyttad till andra sidan schaktet. Man ser den nya placeringen i fotot (bild 23 i powerpointpresentation). På fotot syns även den nya pumpstationen som en mörk fläck (inom arbetsområdet, nära vägen). Kommunen önskar åtkomst till pumpstationen under byggtiden.

7 Förväntad miljöpåverkan

7.1 Påverkan i bygg- och driftskede

John Sjöström presenterar

- Huvudsaklig miljöpåverkan i byggskedet
- Under pågående arbete med samråd och olika utredningar identifieras miljöpåverkan från projektet.
- Påverkan på grundvatten sker i schaktlägena eftersom många schakt innebär ett stort ingrepp i byggskedet.
- Överskottsvatten hanteras vid schakten, det måste finnas möjlighet att avleda vatten.
- Transporter och masshantering är också en huvudfråga. Det finns vissa planerade och förväntade passager, detaljfrågor är under utredning. Kommer undvika passager som är problematiska eller känsliga för närboende.
- Buller och vibrationer är en utmaning och något man måste jobba med per schakt, olika skyddsåtgärder kan vidtas. Avloppstunnel Söder ligger i stadsmiljö. Avloppstunnel Norr är nära boende vid vissa schakt, men inte alla.

Fråga från Staffanstorps kommun: **Hjärupsborna har precis fått utstå 4 års byggtid på grund av järnvägsbygget. Har inte kunnat se hur mycket massor som tas ut från schakt S34 Södra Hjärup.**

VA SYD svarar: Det blir endast massor från själva anläggandet av schaktet som transporteras från S34 Södra Hjärup om schaktet endast används för anslutning av ledningsnätet. Om det blir startschakt tas även massor från tunneldrivningen ut.

Fråga från Staffanstorps kommun: **Tänker man släppa grundvatten till Alnarpsån?**

VA SYD svarar: Det kan bli aktuellt.

Kommentar från Staffanstorps kommun: Alnarpsåns kanter har idag problem med och är känsliga för erosion, det är bra om VA SYD tar med sig det.

Fråga från Staffanstorps kommun: **Har tittat på kartorna med transportvägar i samrådsunderlaget. Kommer det vara byggtrafik i Hjärup? Det är inte att föredra. Varför visar kartan med transportvägar en väg österut från S34 Södra Hjärup och runt Hjärup? Det borde gå att köra till Lommavägen och ansluta till E6 vid Lomma.**

VA SYD svarar: VA SYD visar bild med transportvägar. Tanken är att nå E6 så fort som möjligt. Alternativa körvägar och kartunderlag kommer att uppdateras efter vidare utredning i MKBn. Vi tar med oss möjligheten att ta Lommavägen västerut till E6.

Fråga från Staffanstorps kommun: **Kommer ni att ta in något material via S34 Södra Hjärup till tunneln?**

VA SYD svarar: Nej, vi transporterar bara dit material till anläggandet av schaktet, t.ex. sekantpålar och betong.

Kommentar från Staffanstorps kommun: Det är ju en begränsad påverkan om det bara handlar om material till själva schaktet.

Fråga från Staffanstorps kommun: **Grundvattenpåverkan är inte populärt bland boende, t.ex. på grund av risk för sättningar. Kommunen saknar information om vilket ansvarstagande VA SYD tänker ta vid eventuella skador.**

Delphi (VA SYDs juridiska ombud) svarar: Ansökan går som en prövning enligt 11 kapitlet miljöbalken. VA SYD söker för en viss arbetstid (20 år). Om en oförutsedd skada uppstår på grund av byggnationen under arbetstiden eller inom en viss tid efter arbetstiden är VA SYD ansvariga för att vidta erforderliga åtgärder. Det gäller både förutsedda och oförutsedda skador som kan kopplas till byggnationen.

Kommentar från Staffanstorps kommun: Vi vet att grundvattensänkningar kan vara oförutsägbara, enligt erfarenheter från Citytunneln.

Delphi svarar: Det är därför det är reglerat som det är i miljöbalken. Det ska även finnas kontrollprogram som följer upp eventuell påverkan. Kontrollprogrammet kommuniceras med tillsynsmyndigheten.

Kommentar från Staffanstorps kommun: Det kan finnas lantbrukare som tar ut vatten och enskilda brunnar som påverkas.

VA SYD svarar: Grundvattenpåverkan utreds och redovisas i tillståndsansökan. En brunnsinventering ingår i arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen.

Kommentar från Staffanstorps kommun: Trafikverket kan ju ha en del underlag som kan vara relevant.

VA SYD svarar: Vi har en dialog med Trafikverket, men det är också dagsfärsk information, det kan t.ex. ha tillkommit vibrationskänslig verksamhet i området.

Kommentar från Staffanstorps kommun: **Kommunen är generellt positiva till projektet men har frågor. Det gäller dock att hitta sätt så att man stör så lite som möjligt för Hjärupsborna.**

Kommentar från VA SYD: När vi kommer till ett senare skede går vi igenom objekt för objekt och gör en riskbedömning, t.ex. brunnar som påverkas. Vi vill få in alla uppgifter och inte missa någon brunn. VA SYD har gått ut brett i samrådet och har som målsättning att fånga in alla relevanta objekt.

8 Övriga frågor

Kommentar från Staffanstorps kommun: **Kommer VA SYD få rådighet över och äga S37 Källby. Staffanstorps kommun har en planerad utbyggnad i närheten som man tänkte koppla till Källby avloppsreningsverk. Det har än så länge varit en mellankommunal fråga men nu blir det kanske en fråga mellan kommunen och VASYD?**

VA SYD svarar: Vi får se över detta.

Fråga från Staffanstorps kommun: **Man dimensioner alltså Sjölunda avloppsreningsverk till 2045? Och det ska vara klart 2035? Det är kort tid mellan dimensionering och driftsättning.**

VA SYD svarar: Projektet har dragit ut på tiden sen dimensioneringen gjordes. Om vi skulle ändra dimensioneringsförutsättningen behöver allt göras om. Dimensioneringen har anpassats efter befolkningsprognosen som blir osäkrare ju längre fram man prognostiserar.

Fråga från Staffanstorps kommun: **Vi behöver ett förtydligande om vad som gäller avseende letter of intent för Borgebyledningen och hur man tänker ansluta befintligt ledningsnät i Hjärup. Det är bra för kommunen att ha koll på i vidare planering.**

VA SYD svarar: Vi behöver ha en fortsatt dialog. Vem är lämplig kontaktperson på kommunen?

Staffanstorps kommun svarar: Niclas Nilsson är kontaktperson för MAXIMA.

Fråga från Staffanstorps kommun: Avtalen för ABMA-ledningen och FOODIA-ledningen har nyligen blivit uppsagda och kommunen förstår inte varför. Osäkert om det har med MAXIMA att göra eller inte.

VA SYD svarar: Frågan får tas med vidare till fortsatt dialog.

Lena Hellberg avslutar mötet.

Staffanstorps kommun meddelar att de kommer lämna ett skriftligt yttrande före den 28 februari.

9 Bilagor

Bilaga 1. Presentation vid samrådsmöte